

De moderne ortodokse kirker

Oplæg til Folkekirkens
Mellemkirkelige Råd, 7. februar 2020

Emil Hilton Saggau
Afdeling for Kirkehistorie
Det Teologiske Fakultet

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Oversigt

Del I

- Velkomst
- De moderne ortodokse kirker: jurisdiktion, autonomi og politik
- Kirkekultur: praksis, teologi og tradition
- Historisk overblik: fra Byzans til murens fald

Del II

- Ortodokse i Danmark før 1989
- De to ortodokse migrationsbølger
- Ortodokse menigheder i Danmark
- Kirkekultur: hvem, hvad, hvor og hvordan

Velkomst

LIVE 24

HRONIKA

SPORT ▾

SVIJET ▾

ZABAVA ▾

LIFESTYLE ▾

TEHNO & NAUKA ▾

11/01/2020 08:21

123 Comments

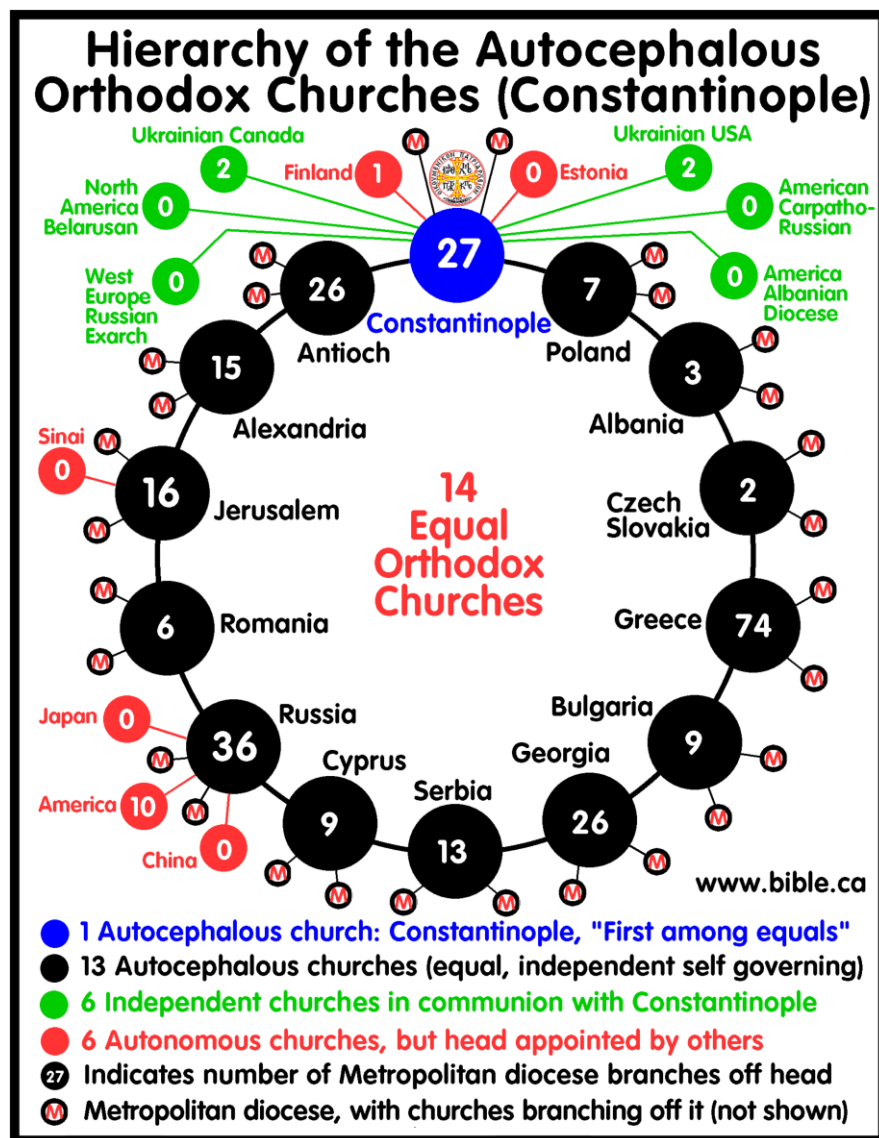
Sagau: Ne autokefalna, već autonomna crkva Crne Gore

🕒 11/01/2020 08:21 Izvor: RSE

Foto: RSE

De moderne ortodokse kirker

De moderne ortodokse kirker

Nordeuropa/Skandinavien

- Græsk Metropolit (Konstantinopel)
- Serbisk Biskop (Eparkii)
- Rumænsk Biskop under tysk Metropolit
- Russisk biskop i London for den russiske menighed (ROCOR)
- Bulgarsk biskop i Nordamerika (dansk menighed)

De moderne ortodokse kirker

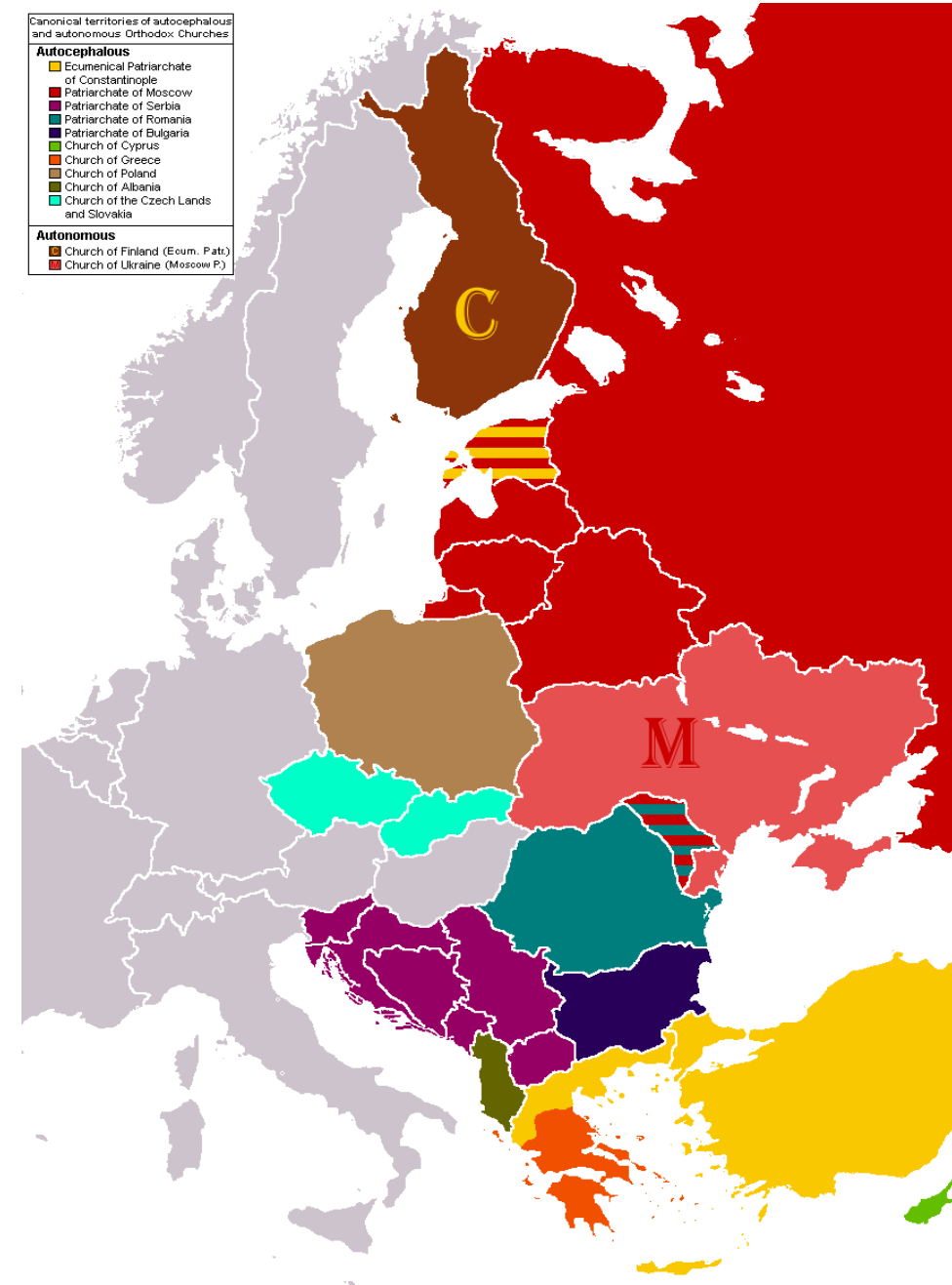
Jurisdiktioner

Kirkeretsligt: en kirke pr. Land (græsk)

Tre typer af konflikter

- Statsdannelse = selvstændig kirke?
- Sam-eksistens = flere kirker i samme region
- Diaspora konflikter – autoritet og beskyttelse

Fyletisme-konflikter: kirkelig racisme (1872)

Kirkekultur: praksis, teologi og tradition

- Græsk-talende menigheder
- De slaviske menigheder
- Rumænske menigheder

Liturgi, ikonografi og helgener

Fællestræk

- Eukaristi (katolsk)
- Gudsmoder – Guds-føder (Theotokos)
- Munke og hieraki
- Mystik og spiritualitet – jesusbøn og pilgrimsrejser

Kirkekultur

Patristikken

- Forrang til Patristiske kilder (Neo-patrisme)
- Fleksibel kanonisk retssystem
- Theosis (guddommeliggyrelse)
- Apofatisk teologi
- Eukaristisk ekklesiologi
- Den locale kirke – katolsk

Georges Florovsky, The Catholicity of the Church

Andrew Louth, Introduction to Orthodoxy /Modern Orthodox Thinkers

Historisk overblik

313: Konstantin d. Store og grundlæggelse af Byzans

8.-10. årh.: Slavisk mission – Bulgarien, Serbien og Rusland

1204: 4. korstog og indtagelse af Byzans

1452: Konstantinopel indtages af Osmanerne

17.årh.: Rusland som stormagt

18-19. årh.: selvstændigt Grækenland, Rumænien, Serbien, Montenegro og Bulgarien

20. årh. Kommunistiske periode

- Negative historiske erfaringer med Vesten og moderne ideologi (kommunisme)
- Århundreder under fremmed herredømme (Osmanerne og tyskerne)
- Krig, nød og politisk undertrykkelse

Historisk overblik: efter murens fald

- Genkomsten af de nationale kirker i Østeuropa
- To migrationsbølger mod Vesteuropa og USA
- Øgede jurisdiktionskonflikter

Estland, Moldova, Georgien, Montenegro, Makedonien – og særligt Ukraine

- Reorganisering af diasporaen

Nedlæggelsen af Exarkiet i Vesteuropa

Oversigt

Del I

- Velkomst
- De moderne ortodokse kirker: jurisdiktion, autonomi og politik
- Kirkekultur: praksis, teologi og tradition
- Historisk overblik: fra Byzans til murens fald

Del II

- Ortodokse i Danmark før 1989
- De to ortodokse migrationsbølger
- Ortodokse menigheder i Danmark
- Kirkekultur: hvem, hvad, hvor og hvordan

Ortodokse i Danmark før 1989

- Russiske fyrste kirke i Horsens (1741)
- Russiske menighed anerkendt i 1915 (ca. 250 medlemmer)
- "Roe-pollakerne" eller ortodokse ukrainere? Ca. 2000 i begyndelsen af 1900-tallet
- Russiske flygtninge fra 1917 omkring enkekejserinde Dagmar (1847-1928)
- "Gæstearbejdere" fra Jugoslavien og Tyrkiet

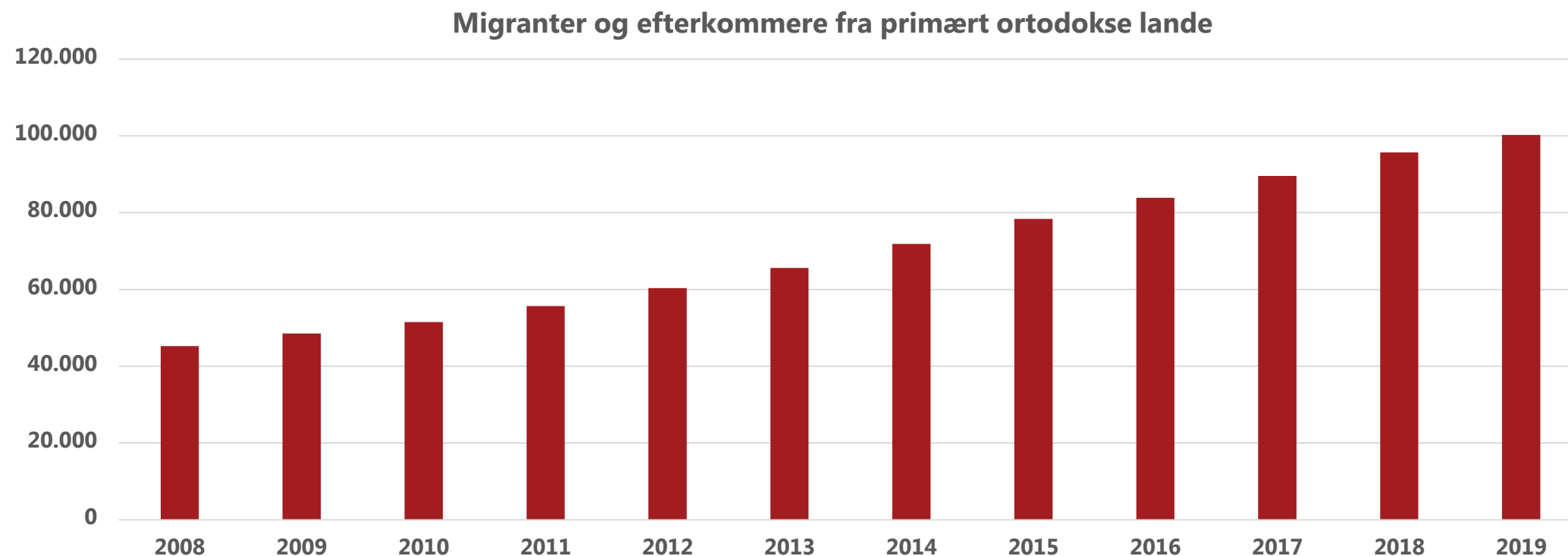
Ortodoks migrationsbølger efter 1989

Tabel 1: migranter fra ortodokse lande (2018)

- Østeuropæisk migration efter 1989
– primært russere, ukrainere og hviderussere
- Arbejdsmigration efter EU's øst-udvidelse – tager fart fra 2007 og frem
- Indikationer på migration: migrationstal, statsborgerskab, arbejdstilladelser
= viser stigning fra Rumænien

Rusland (total)	8.723
Rusland	7.478
Sovjetunionen	1.245
Østeuropa (total)	59.685
Ukraine	13.020
Rumænien	31.779
Grækenland	3.326
Bulgarien	10.495
Hviderusland	839
Cypern	226
Balkan (total)	28.701
Jugoslavien	16.534
Kosovo	3.159
Makedonien	5.551
Montenegro	447
Serbien	2.131
Serbien og Montenegro	879
Andre (total)	1.247
Armenien	927
Georgien	320
Total	97.517

Ortodoks migrationsbølger efter 1989

Estimeret efter tal fra Danmarks Statistik, men kun ud fra primært ortodokse lande

Mangler en række andre områder, men omvendt antager kristendom

Tæller ikke Orientaliske kristne, der kan estimeres til 10.000-30.000

Ortodoks migrationsbølger efter 1989

Kirker	Menigheder (ca. "26")	Bemærkninger
Russiske menigheder	2 anerkendte 2 andre kendte (herunder et kloster)	Betjener andre mindretal primært København
Rumænske menigheder	7 anerkendte Ca. 18 kendte	Forholdene mellem dem ukendt Spredt ud over landet
Serbiske menigheder	2 serbiske 1 Makedonsk (har mistet sin anerkendelse)	København og Hobro Holder gudstjenster andre steder
Græske menigheder	1 kendt	Roskilde
Andre	1 "dansk"	
Orientaliske	9 anerkendte og kendte menigheder	Primært København og Aarhus

Ortodoks migrationsbølger efter 1989

- Menighed eller kirke?
- Kulturcentre i byer?
- Kirkekulture?
- Permanent eller midlertidig?
- Dialog – både lokalt og hierarkisk (forskellige forhold til WCC og folkekirken)
- Svenske eksempler: akademi, tvær-nationale bispedømme og fælles råd
(svensk undersøgelse af antal, forhold osv., Thomas Arentzen, *Ortodoxa och österländska kyrkor i Sverige*, 2015)

